

ข้อมูลเพิ่มเติมการส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร

ปฏิทิน ๒๕๖๕
CALENDAR 2025

กระทรวงสาธารณสุข
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

ศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านไทย
Thai Traditional Medical Knowledge Center

ยาสมุนไพร

ในบัญชียาหลักแห่งชาติ
ที่ใช้ทดแทนยาแผนปัจจุบัน
และกลุ่มอาการของโรคที่พบบ่อย

จัดทำโดย กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล

สำหรับบุคลากร
ทางการแพทย์

สถานการณ์การจ่ายชดเชยค่าบริการสมุนไพรในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

- ❖ ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่องบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ.2564 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2565
- ❖ ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องการจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข กรณีบริการการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก พ.ศ.2566

ปีงบประมาณ 2560-2563

- จ่ายชดเชยแบบเหมาจ่ายตามผลงาน 25 point /ใบสั่งยา

ปีงบประมาณ 2564

- จ่ายชดเชยแบบเหมาจ่ายตามผลงาน 25 point /ใบสั่งยา

ปีงบประมาณ 2565

- จ่ายชดเชยแบบ FS สำหรับสารสกัดน้ำมันกัญชา 5 รายการ (จ2)
- เหมาจ่ายรายการที่เหลือ 25 point/ใบสั่งยา **รายการ**

ปีงบประมาณ 2566

- รายการยาสมุนไพรกลุ่มที่มีประสิทธิภาพชัดเจน /ใช้ทดแทนยาแผนปัจจุบัน 9 รายการ
- จ่ายตามรายการบริการ (Fee Schedule)
- รายการ ED อื่นๆ (1,2)

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รายละเอียดการบริการแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือกในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2568

บริการทางการแพทย์แผนไทย

บริการ รายการยาสมุนไพรที่
ศักยภาพและสามารถใช้ทดแทน
ยาแผนปัจจุบัน

บริการฝังเข็มและ
ฝังเข็มรวมกระตุ้นไฟฟ้า

บริการกัญชา

- บริการนวด
- บริการประคบ
- บริการนวดและประคบ
- บริการอบสมุนไพร
- บริการพอกเข้า
- บริการกลุ่มยาในบัญชี
ยาหลักแห่งชาติ (Point
system within Global
budget)
- บริการนวดเพื่อฟื้นฟู
สมรรถภาพคนพิการ
และเด็กพิการ

ทดแทนยาแผนปัจจุบัน 9
รายการ
(Fee Schedule, Unit cost)
เป็น 32 รายการ
(Fee Schedule per course)
รายการยาที่เหลือจาก 32
รายการ (Fee Schedule per
course within Global
budget)

บริการฝังเข็มและ/หรือฝัง
เข็มรวมกระตุ้นด้วยไฟฟ้าใน
กลุ่มผู้ป่วยโรคหลอดเลือด
สมอง (Stroke)

- ยาน้ำมันกัญชา
- ยาน้ำมันสารสกัด
กัญชา
- ยาสมุนไพรที่มีส่วน
ผสมของกัญชา

นโยบายการขับเคลื่อนสนับสนุนการทำงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

1,500 ลบ.

1,000 ล้านบาท

จ่ายชดเชยค่าบริการสมุนไพร
ในบัญชียาหลักแห่งชาติ

500 ล้านบาท

จ่ายชดเชยค่าบริการจัดการ
ด้านการแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือก

การบริหารการจ่ายชดเชยค่าบริการ

แนวทางเดิม

๑. บริการที่จ่ายชดเชยตามรายการบริการ (fee schedule)

๑.๑ สมุนไพรสำคัญ ๙ รายการ

๑.๒ กัญชาทางการแพทย์ ๘ รายการ

๑.๓ บริการฝังเข็ม ฝังเข็มและกระตุ้นไฟฟ้า

๒. งบประมาณที่เหลือ คำนวณจ่าย จ่ายแบบเหมาจ่าย ตามจำนวนบริการ ตามระบบคะแนนภายใต้การบริหารเงินแบบมีเพดาน (Point system within Global budget)

๒.๑ หัตถการบริการแพทย์แผนไทย ๖ รายการ

๒.๒ สมุนไพรรายการที่เหลือ (ในอัตรา ๒๕ point / รายการ)

ข้อเสนอปรับเปลี่ยน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๑. กำหนดวงเงินสำหรับจ่ายชดเชยบริการสมุนไพร ในบัญชียาหลักแห่งชาติ จำนวน ๑,๐๐๐ ล้านบาท

๑.๑ รายการยาสมุนไพร จำนวน ๓๒ รายการ จ่ายตามรายการบริการ ในอัตราที่กำหนด ต่อ course การรักษา

๑.๒ เหมมาจ่ายเพิ่มตามเกณฑ์ผลลัพธ์บริการ จำนวนไม่เกิน ๖๐ ล้านบาท สำหรับสมุนไพร เป้าหมาย ๕ รายการ ที่หน่วยบริการ ใช้ทดแทนยาแทนปัจจุบันได้ ๑๐๐% (ตามเกณฑ์ที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกำหนด)

๑.๓ ยาสมุนไพรรายการที่เหลือ จ่ายตามรายการบริการ ตามระบบคะแนน ภายใต้การบริหารเงินแบบมีเพดาน (Point system within Global budget) ต่อ course การรักษา

๒. กำหนดวงเงินสำหรับจ่ายชดเชยบริการหัตถการ ๖ รายการ ภายใต้วงเงิน ๔๙๔ ล้านบาท

๓. งบบริการฝังเข็มฯ (๙.๙ ล้านบาท) ส่วนที่เหลือจ่าย ปรับเปลี่ยนให้บริการหัตถการ (๒)

เกณฑ์เหมาจ่ายเพิ่มตามเกณฑ์ผลลัพธ์บริการ จำนวนไม่เกิน 60 ล้านบาท สำหรับสมุนไพรเป้าหมาย 5 รายการ ที่หน่วยบริการ ใช้ทดแทนยาแทนปัจจุบันได้100% (ตามเกณฑ์ที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกำหนด)

เป้าหมายการดำเนินงาน โรงพยาบาลทุกระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การจ่าย สำหรับโรงพยาบาล เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

โรงพยาบาล	รายการยาทดแทน 100 %	วงเงินตามเกณฑ์คุณภาพ
กลุ่ม 1	มีการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน รายการบังคับ 3 รายการ ดังนี้ 1. ยานวด Analgesic balm ทดแทนด้วย ยาครีมไพล 2. ยาระบาย Bisacodyl ทดแทนด้วย ยามะขามแขก 3. ยาแก้ไอ M. tussive ทดแทนด้วย ยาประสะมะแว้ง	50,000 บาท / แห่ง
กลุ่ม 2	มีการใช้มีการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน รายการบังคับ 3 รายการ และ เพิ่มรายการเลือกอีก 1 รายการ ตามรายการยาใน list Option ของกรมฯ	100,000 บาท / แห่ง
กลุ่ม 3	มีการใช้มีการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน รายการบังคับ 3 รายการ และเพิ่มรายการเลือกอีก อย่างน้อย 2 รายการ ตามรายการยาใน List Option ของกรมฯ	200,000 บาท / แห่ง

มติที่ประชุมจากการหารือผู้แทนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก วันที่ 21 และ 27 มกราคม 2568

ข้อมูลแนวการสั่งใช้ยาสมุนไพร

ชื่อยา	รูปแบบ	ความแรง	ราคาต่อเม็ด	ข้อบ่งใช้/วัน	จำนวนที่ใช้	ราคาต่อคอร์ส	ราคาที่จัดสรรจาก สปสช.
ขมิ้นชัน	แคปซูล	500 มิลลิกรัม	0.95	1*4 pc	4 เม็ด* 14 วัน	53.2	56
เถาวัลย์เปรียง	แคปซูล	400 มิลลิกรัม	1.00	2*3 pc	6เม็ด*14 วัน	84.00	86.5 หรือ 60
ฟ้าทะลายโจร	แคปซูล	400 มิลลิกรัม	1.10	6*3 pc	18 เม็ด* 5วัน	99.00	136.50
มะขามแขก	แคปซูล	400 มิลลิกรัม	0.95	2*1 hs	2 เม็ด* 3-5วัน	9.50	31.50
เพชรสังฆาต สูตร 1	แคปซูล	400 มิลลิกรัม	1.10	3*3 pc	9เม็ด*14 วัน	138.60	204.00
ขิง	แคปซูล	400 มิลลิกรัม	0.85	4*3 pc	12 เม็ด* 7วัน	84.00	84.00
สหัสธารา	แคปซูล	300 มิลลิกรัม	1.25	4*3 pc	12 เม็ด* 7วัน	84.00	73.00
เหลียงปิดสมุทร	แคปซูล	400 มิลลิกรัม	1.28	2*3	6 เม็ด *7วัน	52.50	37.00
ยาหอมเทพจิตร	ยาผง	15 กรัม	45.00	4 กรัม/วัน	1.00	45.00	70.00
ยาหม่องไพล	ขี้ผึ้ง	30 กรัม			1.00	30.00	40.00

Back slide

ED

รายการยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติที่ใช้กับโรคที่พบบ่อย (common disease) และกัญชา
ทางการแพทย์ จำนวน ๓๒ รายการ จ่ายตามรายการบริการ ในอัตราที่กำหนด ต่อ course การรักษา

๑. ยาไหล

- ๑.๑ ยาไหล ไม่เกิน ๔๐ บาท ต่อ course การรักษา
- ๑.๒ ยาขี้ผึ้งไหลสูตรตำรับที่ ๑ , ๒ ไม่เกิน ๔๓ บาท ต่อ course การรักษา
- ๑.๓ ยาน้ำมันไหล ไม่เกิน ๔๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒. ยาเถาวัลย์เปรียง

- ๒.๑ ยาเถาวัลย์เปรียง ไม่เกิน ๖๐ บาท ต่อ course การรักษา
- ๒.๒ ยาสารสกัดจากเถาวัลย์เปรียง ไม่เกิน ๓๒ บาท ต่อ course การรักษา
- ๒.๓ ยาผสมเถาวัลย์เปรียง สูตรตำรับที่ ๑ ๘๖.๕ บาท ต่อ course การรักษา
- ๒.๔ ยาผสมเถาวัลย์เปรียง สูตรตำรับที่ ๒ ๘๖.๕ บาท ต่อ course การรักษา

๓. ยาประคบ (ยาประคบสมุนไพรสด,ยาประคบสมุนไพรแห้ง) ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ต่อ course การรักษา

๔. ยาสัศธารา ไม่เกิน ๗๓ บาท ต่อ course การรักษา

๕. ยาปราบชมพูทวีป ไม่เกิน ๑๗๐ บาท ต่อ course การรักษา

หนังสือ สช 0508/
1088 ส่งคู่มือแนวทาง

แนวทางการใช้
ยาสมุนไพร ED

๖. ยาฟ้าทะลายโจร

๖.๑ ยาฟ้าทะลายโจร (ผงจากส่วนเหนือดิน) ไม่เกิน ๙๒ บาท ต่อ course การรักษา

๖.๒ ยาฟ้าทะลายโจร (สารสกัด) ไม่เกิน ๑๓๖.๕ บาท ต่อ course การรักษา

๖.๓ ยาฟ้าทะลายโจร (ผงจากส่วนเหนือดินที่ควบคุม Andrographolide) ไม่เกิน ๑๓๖.๕ บาท ต่อ course การรักษา

๗. ยาแก้ไอผสมมะขามป้อมสูตรตำรับที่ ๑,๒ ไม่เกิน ๘๔ บาท ต่อ course การรักษา

๘. ยาประสะมะแว้ง ไม่เกิน ๕๐ บาท ต่อ course การรักษา

๙. ยารัตอบขย ไม่เกิน ๘๔ บาท ต่อ course การรักษา

๑๐. ยาขมิ้นชัน

๑๐.๑ ยาขมิ้นชัน ไม่เกิน ๕๖ บาท ต่อ course การรักษา

๑๐.๒ ยาสารสกัดขมิ้นชัน ๑๙๑.๕๐ บาท ต่อ course การรักษา

๑๑. ยามะขามแขก ไม่เกิน ๓๑.๕ บาท ต่อ course การรักษา

๑๒. ยาผสมเพชรสังฆาตสูตรที่ ๑ , ๒ ไม่เกิน ๒๐๔ บาท ต่อ course การรักษา

๑๓. ยาขิง ไม่เกิน ๘๔ บาท ต่อ course การรักษา

๑๔. ยาหอมนวโกฐ ไม่เกิน ๗๐ บาท ต่อ course การรักษา

๑๕. ยาวานทางจรเข้ ไม่เกิน ๕๓ บาท ต่อ course การรักษา

๑๖. ยาเปลือกมังคุด ไม่เกิน ๓๐.๕ บาท ต่อ course การรักษา

๑๗. ยาพญาออ ไม่เกิน ๓๓ บาท ต่อ course การรักษา

๑๘. ยาทิงเจอร์ทองพันชั่ง ไม่เกิน ๔๘ บาท ต่อ course การรักษา

๑๙. ยาแก้ลมแก้เส้น (ยาแคปซูล,ยาผง)

๑๙.๑ ยาแก้ลมแก้เส้น (๕๐๐ mg/แคปซูล) ไม่เกิน ๔๒๐ บาท ต่อ course การรักษา

๑๙.๒ ยาแก้ลมแก้เส้น (๒,๐๐๐ mg/ซอง) ไม่เกิน ๓๙๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๐. ยาทำลายพระสุเมรุ (ยาแคปซูล,ยาผง)

๒๐.๑ ยาทำลายพระสุเมรุ (๕๐๐ mg/แคปซูล) ไม่เกิน ๒๗๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๐.๒ ยาทำลายพระสุเมรุ (๒,๐๐๐ mg/ซอง) ไม่เกิน ๒๔๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๑. ยาคุชไสยาศน์ (ยาแคปซูล,ยาผง)

๒๑.๑ ยาคุชไสยาศน์ (๕๐๐ mg/แคปซูล) ไม่เกิน ๔๒๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๑.๒ ยาคุชไสยาศน์ (๒๐๐๐ mg/ซอง) ไม่เกิน ๓๓๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๒. ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากช่อดอก ซึ่งยามี delta-๙-tetrahydrocannabinol(THC) ๒.๐ mg/ml ไม่เกิน ๓๔๔ บาท ต่อ course การรักษา

๒๓. ยาน้ำมันกัญชาทั้งห้า ไม่เกิน ๖๐๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๔. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี cannabidiol (CBD) ๑๐๐ mg/ml และมี delta-๙-tetrahydrocannabinol (THC) ในอัตราส่วนที่ CBD:THC มากกว่าหรือเท่ากับ ๒๐:๑ (ยาหยดในช่องปาก หรือเย็บในช่องปาก)

๒๔.๑ ขนาด ๑๐ ml จ่ายชดเชยอัตรา ๒,๐๐๐ บาทต่อขวด อัตราจ่ายชดเชยตามปริมาณการใช้ยาตามจริง

๒๔.๒ ขนาด ๓๐ ml จ่ายชดเชยอัตรา ๖,๐๐๐ บาทต่อขวด อัตราจ่ายชดเชยตามปริมาณการใช้ยาตามจริง

๒๕. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-๙-tetrahydrocannabinol (THC) และ cannabidiol (CBD) ในอัตราส่วน ๑:๑ ไม่เกิน ๙๐๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๖. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-๙ tetrahydrocannabinol (THC) (ยาหยดในช่องปาก หรือเย็บในช่องปาก)

๒๖.๑ ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-๙ tetrahydrocannabinol (THC) ความแรงไม่เกิน ๐.๕ mg/drop ไม่เกิน ๕๐๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๖.๒ ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-๙ tetrahydrocannabinol (THC) ความแรงไม่เกิน ๓ mg/drop ไม่เกิน ๑,๖๒๕ บาท ต่อ course การรักษา

๒๗. ยาหอมเทพจิตร ไม่เกิน ๗๐ บาท ต่อ course การรักษา

๒๘. ยากล้วย ไม่เกิน ๓๒.๕ บาท ต่อ course การรักษา

๒๙. ยาเหลืองปิดสมุทร ไม่เกิน ๓๗ บาท ต่อ course การรักษา

๓๐. ยามะระขึ้นก ไม่เกิน ๔๖ บาท ต่อ course การรักษา

๓๑. ยาพริก ไม่เกิน ๔๐ บาท ต่อ course การรักษา

๓๒. ยาเขียวหอม ไม่เกิน ๗๐ บาท ต่อ course การรักษา

ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ รายการที่เหลือ ๕๕ รายการ จ่ายตามรายการ
บริการ ตามระบบคะแนนภายใต้การบริหารการเงินแบบมีเพดาน (Point system
within Global budget) ต่อ course การรักษา

เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทยก่อนไปหาหมอ

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ยกระดับ สมุนไพรไทย นวัตกรรมไทย เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจไทย

นายเดชอุดม ขาทอง
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

10,000 รพ.สต.
1,000 โรงพยาบาล
120 ยาสมุนไพร
ในบัญชียาหลักแห่งชาติ
เพื่อเป้าหมายประชาชนสุขภาพดี

นายแพทย์ไอลา อารีย์กอินพงษ์
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สร้างความร่วมมือ
สร้างความเชื่อมั่น
สร้างมาตรฐานและยกระดับ

นายแพทย์สมฤกษ์ ลีงสุมาน
อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก

แนวทาง
การรักษาอาการเจ็บป่วย
ด้วยยาสมุนไพร
ในระบบบริการปฐมภูมิ

บัญชียาหลักแห่งชาติ
ด้านสมุนไพร
พ.ศ. 2566

ขอบคุณค่ะ

